

TURISME, EL PERILL DE MORIR D'ÈXIT

BARCELONA METRÒPOLIS núm. 133

barcelona.cat/metropolis

La necessitat de repensar el model de turisme urbà

Com moltes altres ciutats amb projecció global, Barcelona ha vist créixer el nombre de visitants de manera exponencial en molt poc temps. I aquí apareix la paradoxa: com més atractiva resulta la ciutat per als turistes, més incòmoda es torna per als residents. Això explica que la percepció ciutadana sigui cada cop més negativa. Més de la meitat dels barcelonins pensen que s'ha arribat al límit i, per primera vegada, hi apareixen senyals de turismofòbia.

Barcelona Metròpolis dedica el seu dossier a un dels debats més candents de l'actualitat: el turisme urbà, en un moment en què s'han assolit els nivells més alts de desaprovació per part de la ciutadania. El número 133 de *Barcelona Metròpolis* analitza aquest fenomen a través de la mirada polièdrica dels especialistes següents:

Greg Richards, José Antonio Donaire, Fabiola Mancinelli, Miquel Puig, Lola Domènech, Francesc González Reverté i Maria Abellanet

Repensar el turisme és el títol de l'editorial de **Milagros Pérez Oliva**, directora de la revista, qui afirma que un sector que, a Barcelona, suposa el 14% del PIB i ocupa 150.000 persones no es pot negligir. Però això no ha d'impedir actuar sobre els aspectes negatius del turisme massiu. "La

valoració ciutadana s'ha invertit: de veure el turisme amb simpatia i com un factor de prosperitat, a percebre'l com un problema. Arribats a aquest punt, què es pot fer?"

Greg Richards

Dinàmiques i reptes del turisme urbà

La percepció que tenen els residents sobre l'expansió del turisme urbà, que comporta una dissolució de la frontera entre espais turístics i espais locals, empitjora cada cop més. Com a resultat, ciutats com Amsterdam i Copenhaguen han pres mesures per evitar els seus efectes negatius. Algunes estan tenint més èxit que d'altres, però caldrà esperar per comprovar el seu efecte real.

Greg Richards. Professor d'Estudis del Lleure a la Universitat de Tilburg i de *Placemaking* i Esdeveniments a la Breda University of Applied Sciences, als Països Baixos. Ha treballat àmpliament en el camp del turisme cultural i ha desenvolupat el Tourism Attitudes Monitor for Barcelona.

José Antonio Donaire

Estratègies urbanes per a un altre turisme

La paradoxa és la següent: com més gent hi ha contra el turisme, més turistes hi ha. I la contradicció s'estirarà en el futur, perquè creixerà el rebuig al turisme i creixerà el nombre de turistes al mateix temps. Admetem-ho. El turisme només ha entrat en l'agenda de les urgències quan les grans ciutats han esdevingut també destinacions turístiques.

José Antonio Donaire (Salamanca, 1968). Doctor en Geografia i professor titular de la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona. És el director de l'Institut de Recerca en Turisme (INSETUR) i ha estat el responsable científic del Compromís Nacional per un Turisme Responsable i de l'estudi sobre el límit de capacitat d'acollida de Barcelona.

Fabiola Mancinelli

Nòmades digitals: el nou fenomen que impacta en les ciutats globals

La turistificació del món té un dels exemples més clars en el fenomen dels nòmades digitals, que solen ser persones amb més poder adquisitiu que la població local i desafien el model laboral tradicional d'horari fix i presencial per traslladar la feina a les destinacions de vacances. Però quines són les repercussions en les dinàmiques culturals, econòmiques i socials dels llocs on s'instal·len, particularment de les ciutats?

Fabiola Mancinelli. Professora titular d'Antropologia del Turisme a la Universitat de Barcelona, les seves àrees d'investigació inclouen la cultura del turisme i els viatges, els processos de creació de patrimoni i les interseccions entre mobilitat i economia digital. Actualment coordina, juntament amb la professora Belén Fernández Suárez, de la Universitat de la Corunya, el projecte Remotework, sobre migracions de retorn i nomadisme digital a Espanya. Participa en el projecte INCA Horizon Europe, sobre l'impacte de les grans plataformes digitals en les relacions laborals.

Miquel Puig **Turisme a Barcelona: anem pel bon camí**

Que el turisme repercuteixi de manera positiva en la ciutadania de Barcelona passa per reduir la seva capacitat i el seu pes sobre el mercat immobiliari. La proposta d'eliminar les llicències d'habitatges d'ús turístic és una opció òptima. A més, cal que l'impacte econòmic del turisme es distribueixi de manera equitativa, per fer augmentar el valor afegit del sector: els salaris que paga, els impostos que suporta i els beneficis que reparteix.

Miquel Puig. Economista. Ha estat regidor dels ajuntaments de Falset i Barcelona. Fins fa pocs mesos, ocupava el càrrec de secretari d'Afers Econòmics de la Generalitat de Catalunya. Amb anterioritat, havia estat director general del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya i director general d'Abertis Airports. Ha exercit diversos càrrecs a la Generalitat de Catalunya, entre els quals hi ha el de comissionat per a la Societat de la Informació i director general d'Indústria. També ha estat professor de Teoria Econòmica a la Universitat de Barcelona (UB) i de Mercats d'Infraestructures a la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Ha publicat diversos llibres i és un col·laborador actiu dels mitjans de comunicació, sobretot al voltant de l'impacte socioeconòmic del turisme i del model de salaris baixos.

Lola Domènech **Rescatar la Rambla per als barcelonins**

La Rambla, un dels eixos més emblemàtics de Barcelona, viu un procés de transformació, dirigit per l'equip KM_Zero, per tal de recuperar-la per a la ciutadania i preservar la seva identitat i el seu valor cultural. El projecte vol rescatar el passeig dels efectes del turisme massiu, evitar la pèrdua de residents, i convertir-lo en un espai més accessible, verd i acollidor. A més d'una millora de la mobilitat i l'accessibilitat, la proposta inclou la creació de zones verdes, la preservació d'elements històrics i l'impuls del comerç de proximitat. L'objectiu és convertir la Rambla en un espai viu i autèntic, amb visió de futur, que defugui el model exclusivament turístic.

Lola Domènech. Fundadora i directora de l'estudi Lola Domènech_arquitectura i paisatge, compagina l'activitat professional amb la docència. És professora de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB) i de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de La Salle (ETSALS), professora adjunta de la IE University de Madrid i professora de projectes del màster-postgrau de Disseny de l'Espai Interior. Perímetres Privats a Elisava. Des del 2017 codirigeix l'equip KM_Zero, guanyador del projecte de reforma de la Rambla. És autora de la transformació d'espais públics com els del passeig de Sant Joan, el Baluard de Migdia i l'entorn de l'estació de França (a Barcelona), la plaça Major de Manresa o l'avinguda Catalunya de Calonge. Els seus projectes han estat premiats i publicats en diverses revistes especialitzades.

Francesc González Reverté **Turisme i resposta emocional: una qüestió de percepcions**

L'arribada massiva de visitants està transformant la ciutat però, quan es pregunta als residents què pensen del turisme, sovint apareixen opinions polaritzades. Uns el veuen com una font de prosperitat i altres com una font de problemes. La resposta és emocional, però, quins factors influeixen en la percepció dels ciutadans? Què sabem sobre la manera com els aspectes individuals modulen la relació que tenim amb el turisme?

Francesc González Reverté. Doctor en Geografia per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); actualment és professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC, on també dirigeix el grau de Turisme i és membre del grup de recerca NOUTUR.

Maria Abellanet

La formació i el coneixement com a eixos per a un turisme regeneratiu

La relació entre turisme i ciutat és clau per abordar aspectes com la sostenibilitat, la preservació del patrimoni i la qualitat de vida de les persones residents. En aquest context, la formació i el coneixement esdevenen essencials per promoure un model de turisme regeneratiu que vagi més enllà de la sostenibilitat per crear un impacte positiu al territori i a les comunitats locals.

Maria Abellanet i Meya. És doctora en Humanitats i Ciències Socials, graduada en Turisme i en Direcció d'Empreses i té un Màster en Direcció Financera i Gestió Administrativa. El 2014 va rebre la Medalla del Turisme de la Generalitat de Catalunya. Acumula una dilatada trajectòria professional i empresarial al capdavant del CETT, Centre Universitari de Turisme, Hoteleria i Gastronomia. Va liderar el projecte «Bases per a la gestió i promoció d'un turisme responsable i sostenible», impulsat per l'Ajuntament de Barcelona (2015). És membre experta del Consell de Turisme i Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona, del Cercle de Turisme de la Diputació de Barcelona i de la Junta Directiva de Membres Afiliats de l'Organització Mundial del Turisme (OMT), entre d'altres.

A més, a Barcelona Metròpolis...

Les **entrevistes** d'aquest número ens acosten reflexions sobre la justícia i la literatura. El periodista Jesús G. Albalat parla amb l'exfiscal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, **José María Mena**, qui repassa una trajectòria que va començar en ple franquisme. "A la Constitució encara no s'ha espremut el tema

de les nacionalitats i les regions. Doncs que l'espremin. A la Constitució hi cap tot", afirma.

Per la seva banda, Gemma Ventura entrevista l'escriptora **Marta Oriols**, arran del seu darrer llibre, *La possibilitat de dir-ne casa*: "De cop i volta, el meu món s'ha reduït a escriure, que és un luxe, però és més dur del que la gent es pensa".

A la secció *Visions Urbanes*, Gerard Pruna explora el **Pacte per Ciutat Vella**. Es tracta d'impulsar una gran transformació del districte que, "a diferència de plans anteriors, no actui només sobre la pell del barri, amb una gran operació urbanística, sinó que vagi més enllà". Per la seva banda, Albert Rigol analitza els primers efectes a Barcelona de la llei estatal que permet posar **topalls als lloguers**. La conclusió, sense ser definitiva, mostra una reducció dels preus, però també de l'oferta.

La fotògrafa **Mandy Barker**, dedicada en cos i ànima a denunciar la contaminació plàstica als mars i els oceans, és la protagonista de la secció *En Trànsit*. La seva exposició al Museu Diocesà de Barcelona ha rebut més de 200.000 visites.

El **Barcelona en dades** d'aquest número explora un problema que ha escalat posicions entre les preocupacions de la ciutadania als barris: el soroll. On es localitzen els punts més conflictius? Quins són els tipus de soroll als quals s'hi està exposat? Quins efectes tenen sobre la salut? Quines mesures s'hi estan prenent? Són algunes de les preguntes que respon Oriol Pàmies a través de les infografies de Marc Javierre.

Al Plec de Cultura, l'atenció dels nou experts del *Debat* se centra en un tema candent: les **xarxes socials** i la seva pèrdua de credibilitat. La situació actual ha donat un tomb tan important que, fins i

tot, cal preguntar-se si han passat de ser aliades de la llibertat d'expressió a convertir-se en un perill per a la democràcia.

El Plec inclou també un reportatge de Marta Aguilar sobre com la **intel·ligència artificial** irromp en l'ecosistema creatiu i cultural de Barcelona. A l'apartat de llibres, Jaume Fabre ressenya ***Els papers de Tierno Galván. La rivalitat Madrid-Barcelona dels primers ajuntaments democràtics***, escrit per Àlex Masllorens. Per la seva banda, Josep Maria Ganyet parla de ***Nexus***, el darrer llibre de Yuval Noah Harari, del qual diu: "Ens ofereix una perspectiva fascinant. Els sistemes de govern que hem creat són, en essència, xarxes d'intercanvi d'informació". Quant a les pàgines d'exposicions, estan dedicades a ***Amazònies. El futur ancestral***, que es pot veure al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona fins al 4 de maig de 2025.

Tanca la revista el relat *Montjuïc 1971*, que signa **Julià Guillamon**. Les il·lustracions d'aquest conte, de la portada i del dossier són obra d'**Irene Pérez**, mentre que la protagonista de l'insert fotogràfic és **Blanca Viñas**, amb *Dos ulls transiten inquiet*, un itinerari per la Barcelona fronterera des d'una mirada idealista.

Enllaç a la revista:

<https://www.barcelona.cat/metropolis/ca/revista/133>

Per a més informació:

www.barcelonametropolis.cat

Laura Santaflorentina / lauraantaflorentina@gmail.com / Tel. 699 061 24